

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

1. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE VI

UDKOMMER
HVER MAANED

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

AARSABONNEMENT 3 KR.
ENKELTE NUMRE 25 ØRE

EN KANALTUR I VENEDIG

Som bekendt anløb Krydseren »Valkyrien« paa sit Middelhavstogt sidste Vinter Venedig, hvor den laa Julen over.

Navnet »Venedig« indeholder i sig saa mange Løfter om Skønhed og Romantik, — maaske ogsaa et lille Stænk af Uhygge, — at man let forstaar hvor meget »Valkyrien«s

Krydseren Valkyrien tilankers i »Canale Giudecca«.

Besætning glædede sig til at lære lidt af denne By at kende. Saavidt jeg ved, var der mellem Krydserens Befalingsmænd og Menige kun to foruden mig selv, der tidligere havde haft Lejlighed til at se »Adriaterhavets Dronning«, og vi glædede os af den Grund maaske mere end de øvrige, da vi vidste, hvor smukt og interessant der var, medens de, der for første Gang skulde gøre Bekendtskab med Venedig, muligvis nok tænkte, at Rygtet om dens Skønhed kunde være noget overdrevet, som det saa hyppigt har været Til-

Underofficerer fra Valkyrien mellem Marcuspladsens Duer

fældet med andre stærkt roste og lovpriste Byer, — vi Danske er jo ikke saa lette at imponere.

Om Lagunestaden overdriver Rygterne dog ikke; enhver kan komme til Venedig med store Forventninger uden at blive skuffet.

Selvfølgelig er det ikke noget fyldestgørende Begreb om Venedig en Fremmed kan faa ved at besøge Byen et Par Dage. Han spadserer lidt omkring paa Markuspladsen og fodrer Duerne der; styrter i Hælene paa en Fører gennem Dogepaladset og kigger overfladisk paa dets Kunstskatte; tager i Gondol over til Glasfabrikkerne paa Murano, og slutter maaske Dagen i en af Restauranterne paa Lidoen eller i selve Byen. Jeg vil derfor heller ikke forsøge en Omtale af Venedig, men kun fortælle om en Sejlads paa Kanalerne, som jeg, sammen med Størstedelen af »Valkyrien«s Besætning, fik Lejlighed til at foretage.

»Canale Grande«.

De stedlige Marineautoriteter havde arrangeret Udflugten, og om Formiddagen kom en Dampbaad paa Siden af »Valkyrien«, hvor den fik Deltagerne om Bord; en italiensk Søofficer samt en Tolk, der talte udmærket tysk og engelsk, ledede Turen. Vi laa tilankers i Canale Giudecca, — omtrent samme Sted, hvor fornylig en af de store Passager-Dampbaade blev oversejlet af en Torpedobaad og gik til Bunds, saa at 80 Mennesker druknede.

Da alle var kommen om Bord, holdt Tolken et lille Foredrag om Dagens Program, medens Dampbaaden langsomt gled frem gennem det mørkegrønne Vand i »Canale Fusina«. Denne, som fører uden om den egentlige By, ligner ikke de øvrige, smalle Kanaler, der deler Venedig i de mange Smaaøer, men er snarere et bredt Sund mellem Lagunerne. Vi saa Jernbanebroen, der forbinder Venedig med Fastlandet, og over dette, langt borte i det fjerne,

Appeninernes snedækkede Toppe, skinnende og glitrende i det straalende Sollys. Vi kom ogsaa forbi nye Havneanlæg med mægtige elektriske Kraner, hvor en stor Del Skibe laa og lastede eller lossede.

Men det var dog først da vi kom ind i »Canale Grande«, den store S-formede Kanal, der deler Venedig i to omtrent lige store Halvdele, at vi rigtigt følte vi var i Dogernes forhen saa rige og mægtige Stad. Pragtfulde Bygninger

Dogepaladset og San Marco's Campanile

staar langs »Canale Grande« som tavse Minder om Venedigs Storhedsperiode. Jeg husker ikke Navnene paa disse gamle Patricier Paladser, dækkede med Marmor, som Aarene har

»Sukkenes Bro«

givet denne ejendommelige, venetianske Patina, — mørkere, jo ældre Bygningerne er — prydede med Billedhuggerarbejder, Balkoner og Vinduer med prægtige Smedejernsgittere, byggede i den mærkelige Blanding af arabisk og gotisk Stil, som er typisk for alle Venedigs gamle Bygninger. Udenfor Paladserne er i Kanalen nedrammet Pæle, ofte prydet med Vaabenskjolde og Billedskærerarbejde; — de bruges til at fortøje Gondolerne ved. Der var det elegante »Palazzo Vendramin«, som efter Tolkenes Forklaring skulde være det kostbareste ved »Canale Grande«, — der var »Palazzo Cortarini-Fasan«, hvor efter Sagnet Desdemona, Othellos Hustru, havde boet, — der var det gamle »Palazzo Foscari«, i Spidsbuestil fra det 15de Aarhundrede, — ja, der var mange flere »Palazzo«er! Og kun faa af disse beboes af Ejerne, de fleste staar tomme eller er lejede ud til Hotelbrug, Forretningslokaler o. l.

»Kanalparti«

Frem og tilbage gled et Mylder af lave, sorte Gondoler, med blanke, hellebardlignende Stævnfigurer og ligkisteformede Overbygninger, let og sikkert forstod Gondolieren i Agterenden at manøvrere sin »Gondola« med den eneste, lange Aare.

Vi sejlede under »Ponto di Rialto«, den berømte Bro, der bestaar af en eneste Marmorbue, som stolt hæver sig over »Canale Grande«; desværre skæmmes Broen ved de mange, hæslelige Handelsboder, der er anbragt paa den. Ved Munden af Kanalen passerede vi den dejlige Kirke »Santa Maria della Salute«, der imponerer ved sin Størrelse og sin mægtige Kuppel, — og som forresten minder om Marmorkirken herhjemme. Vi drejede saa ned forbi Marcuspladsen, Dogepaladset og »Ponte dei Sospiri«, — Sukkenes Bro«, en i det 17de Aarhundredes Stil bygget lukket Bro, der udmærket passer til den hemmelighedsfulde Kanals to alvorlige Bygninger, Dogepaladset og Fængslet, imellem hvilke den saa stolt hæver sig; — ned langs »Riva degli

Schiavoni« til Arsenalet. Dette regnes for en af Venedigs Seværdigheder, og indeholder foruden Værksteder, Dokker, Magasiner m. m. ogsaa en stor Vaaben- og Modelsamling. I den sidstnævnte findes Modellen af det berømte gyldne Skib »Bucentaurus«, som Dogen sejlede ud med, naar han skulde foretage Ceremonien ved »Havets Formæling med Venedig.« Ved Indgangen til Arsenalet saa vi de der opstillede fire Marmorløver, som tidligere prydede Havnen i Piræus, paa den største af disse er indhugget en snart bortslidt Runeindskrift.

Ved Arsenalet var Sejladsen forbi; men jeg og flere andre af Besætningen var endnu ikke trætte af Bekendtskabet med Venedigs Kanaler; vi lejede et Par Gondoler, og roede saa ind i den Labyrinth af smalle, mørke Kanaler, der i alle Retninger skærer sig ind i Byen, — gled gennem det stille, sorte Vand forbi gamle Huse og Mure, som mørkegrønne Laurbærbuske hævede sig op over, — hørte paa Gondolierens monotone »Palazzo van Axel« — »Chiesa

dell' Abbazia« og lignende højtidelige venetianske Navne, han mente sig forpligtet til at nævne for os, hvergang vi passerede en gammel Bygning, en Kirke eller naar vi kom ind i en Kanal, der var endnu mørkere og endnu tavsere end den, vi befandt os i.

Først da Mørket faldt paa lod vi os sætte i Land ved »Piazzettaen«, og beklagede kun, at det ikke var Sommer, saa vi kunde have tilbragt en Del af den dejlige italienske Nat i den stille, vuggende Gondol.

Venedig er en By, som ikke ligner andre; med sin ejendommelige Beliggenhed paa de mange Smaaøer i Lagunerne; sine rige og sjældne Pragtbygninger, sine store Kunstskatte og hele sit romantiske Præg, er den noget for sig selv, — en By, der aldrig glemmes af den, som blot én Gang har haft Lejlighed til at se og beundre »Adriaterhavets Dronning«!

SCOUT

KRYDSER-FREGATTEN FYENS MIDDELHAVSTOGT 1898—99

(FORTSAT)

Kl. 6 om Eftermiddagen kom Kongefamilien om Bord til Middag hos Chefen. Medens det stod paa, pudsede vi Fjerene efter bedste Evne, og sled i Blanklædersskoene, som var vor Fortvivlelse, da de kun sjældent kom frem — og, naar det endelig skete, som Regel viste sig at ligne dunede Gæslinger, saa meget Mug voksede der paa dem. Saa stod vi der og trippede af Utaalmodighed, som Børnene, inden Dørene bliver lukkede op for Juletræet; endelig kaldte Piberne op til Opstilling »paa Stribe«. Forhænget var trukket bort, Agterbatteriet stærkt oplyst og langsomt rykkede vi agterefter. Saa saa man et velkendt, smilende Ansigt — Giveren af alle Herlighederne, Kong Georg, i sin danske Admiralsuniform, omgivet af sin Familie. Man kunde ligefrem se paa ham, hvor veltilfreds han følte sig, og hvilken Glæde det var ham at kunne vise os det. Bag Tombolaen stod Dronningen, og én efter én gik vi nu hen og fik et Nummer, som hun selv tog ud og overrakte os med et Par danske Ord og Ønsket om en Glædelig Jul. En af Løjtnanterne tog Nummeret og hentede Gaverne, og med sit bedste Buk trak man sig tilbage til Klyngerne, som med Gaverne i Favnen stod og saa til. Hele Mandskabet, undtagen Vagterne, var nu samlede dernede, undersøgende hvad de havde faaet; det var jo næsten, som om Hyggen hjemmefra, hvor Slægt og Venner nu plejede Juleselskabelighed, en Tid var kommet ned til os. Det var som et stort fornøjeligt Juleselskab, og Underholdning blev der ogsaa sørget for, idet en af Underofficererne fortalte en kostelig Historie om sit første Theaterbesøg, medens alle, Kongen og hans Familie med, lo saa Taarerne trillede, — saa dansede en anden af Underofficererne sammen med Ulrik, som han havde faaet trukket med frem, og som ikke paa denne Aften var særlig søsyg, en Reel, hvis koreografiske Korrekthed sikkert ikke kunde staa for Kritik, men som vakte stormende Jubel, — Kongen lagde sig tilbage i Stolen og tørrede Øjnene med sit Lommetørklæde, — det gode danske Humør forstod han. Saa sang vi den græske Nationalsang — som Udløsning paa Stemningen og som Tak for hvad der var gjort for os. Straks efter fulgte »Kong Kristian« med Klang og Takt sunget af 300 Mand, der ikke, som danske ellers, generede sig for at give sine Følelser Luft i Sang; bagefter gik Dansen lystigt, og trætte og varme gik vi saa ned for at stuve Gaverne afvejen. Tilbage var nu kun at sige Farvel til Kongefamilien; i tætte Klynger stod vi paa Dækket og ventede, klar til at mande Styrbords Vant, naar Majestæterne gik i Fartøjet. Lydløst gik vi op og stod fra Mersæt og ned til Finkenettet; bæl-

mørkt var det og ikke en Lyd maatte høres, — kun nede i Falderebet lyste de elektriske Lamper og Lanterneerne paa den græske Dampbarkas. Saa kom Kongefamilien, i Falderebet tog de Afsked, og i samme Øjeblik Kongen satte Foden i sit Fartøj, tændtes »Fyens« Illumination, saa Master og Rær stod skarpt spejlede i Havnens sorte Vand. Hurraraabene rungede ud i den stille Aften med en egen festlig Klang, som om hvert især vilde bringe sin specielle »Tak for i Aften«. Langsomt gled Kongens Fartøj fra Falderebet, medens han selv vinkede med sin Kasket op til os, — og Hurraraabene fulgte ham, indtil Mørket skjulte ham for os.

Saa var vor Jul forbi, og Afrejsen stod for Døren. Den 28de Decbr. kom Kongen og Dronningen om Bord ved Middagstid, Kl. 3¹/₂ kastedes Fortøjningerne los og vi forlod Piræus. Halvanden Time efter kastedes Anker udenfor, og de Kongelige gik fra Borde for sidste Gang.

Kursen sattes sydpaa og de græske Bjerge svandt bag Horisonten. Næste Morgen spejdede vi ud af Portene, men i den disede Luft saas kun Taageskyer over den mørke Sø, og Skyernes Fortoning opad i blege blaalige Toner, — højt oppe skimtedes noget hvidt, som stod fast mod det blaa bagved og som havde mærkelig takkede Konturer. Man gættede paa, hvad det kunde være, indtil Sandheden blev os klar — det var den sneklædte Top af et af Kretas Bjerge, og vi laa klods under Land, medens Taagen lidt efter lidt lettede og lod Kystens Konturer træde skarpere frem. Det var det omstridte Land, som laa derinde, Grækernes tabte Ø, med en gammelgræsk Befolkning, som Slægt efter Slægt med Sejghed, under tyrkisk Herredømme, holdt fast ved det gamle Land. Øen med den i Oldtiden vidtberømte Labyrinth med dens uhyggelige Beboer, Minotauros, med Menneskekrop og Tyrehoved, til hvem Athenenserne hvert Aar maatte sende et Offer af unge Kvinder, indtil den unge Theseus vovede sig ind ad Labyrinthens vildsomme Gange og fældede Uhyret. Mørk og vild saa Øen ud, og Suda-Bugten virkede heller ikke synderlig oplivende, omgivet paa alle Sider af Bjerge, som lukkede sig helt om os og kun lod en smal Indsejling tilbage. Men en fortrinlig Havn var det, og rummelig nok til at give god Plads for 6—7 andre Krigsskibe, Russere, Italianere og Østerrigere, — Kontrolmagternes Repræsentanter paa Stedet. Hovedstaden Kanea laa skjult for os paa den anden Side af Højderyggen paa Bugtens Vestside.

En Dag var jeg i Land en kort Tur, men fik dog set Sporene af Urolighederne Aaret før, i Form af barrikaderede

Vinduer i nogle af Husene og talrige Mærker af Geværprojektiler paa de lerklinede Vægge. Trist og forfaldent var der overalt; de enkelte Kretensere vi mødte gav et Begreb om, at her levede en kraftig Race og at det kunde gaa haardt til hernelde, naar Blodet kom i Kog; ellers var det, som en død Haand laa paa alt. Nogle hele Kæmper saa vi, i maleriske Dragter af tyrkisk Tilsnit og med det brede Livbælte forsynet med Jatagan og Revolver.

Generalgouvernøren, Prins Georg, aflagde flere Besøg hos os. Han kom fra Kanea, ledsaget af sin Adjutant og tilbragte Eftermiddagen om Bord.

Endelig slog Forløsningens Time, og vi dampede ud fra Sudabugten den 5te Januar. Efter Indespærringen mellem de triste Klipper var det en hel Befrielse at kunne se det

lette Skyer drev vestpaa fra Toppen. Tilsyneladende fandtes der ingen Strandbred, Klippen gik brat ned i Havet; en uhyggelig Boplads maa det være, naar Vulkanen rører paa sig. I det blikstille Vand skød Fyen sin Fart jævnt og stød fremad — det var knapt man mærkede Maskinens Stempelslag; saa opdagede vi forude talrige mørke Pletter paa Vandet, — det saa ud som drivende Tangklumper, milevidt spredt til begge Sider. Det var Skildpadder som tog sig en Middagslur, og da Fyen skød frem blandt dem, fik de travlt med at lette paa sig; kun de enkelte, som var saa nær, at Sugningen fra Skruevandet fik fat i dem, kæmpede og baskede med Lufferne, medens Vandet trak dem agterefter langs Skibssiden, indtil de forsvandt. Lejligheden til at gøre Jagt paa disse sjældne Dyr blev ikke forsømt;

blaa Hav til begge Sider, og Vejret var det skønnest tænkelige; en Søndag Morgen stod vi op i Messinastrædet, hvor Ætnas kolossale Klippekegle med snedækt Top rejste sig om Bagbord og Calabriens Bjerge om Styrbord; forude skimtede man de hvide Murrækker i Messina. Navigationen her i Farvandet, hvor der løber en strid, nordlig Strøm, — de Gamles Scylla og Charybdis, — var vistnok ikke let; jeg husker, at Kursen blev lagt om et Par Gange for at vi kunde sno os igennem. Foran os laa det tyrrenske Hav, glat som Glas, uden en Krusning, og over det hele stod Himlen som en blaa Hvelving — æventyrlig skönt. Maa-ske man paa højere Steder følte, at man i Dagens Anledning burde fire lidt paa Disciplinens stramme Skøder, — nok er det, at vi fik Lov til at hænge paa Finkenettet og nyde Friheden og Solskinnet. Jeg er vis paa, at ingen af os glemmer den Søndagssejls. Jeg har senere set Middelhavet flere Gange, men aldrig i saa absolut Ro som dengang. Henad Middag dukkede Stromboli op i Horisonten, større og større rejste den sin vældige Kegel op af Søen, indtil vi var ganske nær ved den og kunde skimte de hvide Huse oppe paa de stejle Sider og den svage Røg, der som

Skruen blev stoppet og Sluppen bemanded, medens vi spændt fulgte Begivenhedernes Gang. Et godt Stykke fra Skibet laa endnu en Del sovende Dyr. Sagte gled Baaden ind paa dem, medens Pligthuggeren stod klar til at liste Baadshagen om Kanten af Rygskjoldet for at faa Fyren trukket op til Baadsiden, inden Lufferne kom frem, og saa faa den bakset inden Bords. Men der blev ingen Suppe af det Kød — én efter én saa vi dem, saasart Baaden nærmede sig, slaa en Kuldbøtte og forsvinde tilbunds. Hemmeligheden er vistnok den, at Dyret dels er meget kraftigt og hurtigere end man tror, dels at Fangst vist kun kan ske i aaben Sø ved Skydning; af dem som vi saa nærmest Skibet har sikkert adskillige vejet op til 3—400 Pd. Saa fortsattes Farten nordpaa, medens Solen forsvandt i Vest og en Stjernehimmel, hvis Lige de færreste af os havde set før, tændtes over os. Jeg tror, at alle som var paa Dæk, nød denne Søndagaften i fuldt Maal; stille laa vi paa Finkenettet og røg vor Pibe, — det uvant skønne Sceneri lagde Dæmper paa alle. Langt ude i nord, et Par Streger om Styrbord viste sig et svagt glødende Lys helt nede ved Kimmingen. Fyrets Navn og Beliggenhed blev diskuteret,

indtil det, vistnok oppe fra Broen, oplystes, at det ikke var nogen ringere end Monte Vesuvio som tilkendegav sin Nærvarrelse, og lyste for vor Vej ved en Lavastrøm ned mod Boscotrecase og Pompei paa Bjærgets Sydside. Det var en underlig Følelse for første Gang at se den underjordiske Ild dokumentere sig, og længe stirrede vi paa det glødende Punkt. Den næste Morgen laa Landet og Bjærgene for os, men hverken Ild eller Røg var synlig ved Dagens Lys. Der blev heller ingen Tid til at se paa Land den Formiddag, dertil optog Ankring og Fortøjning for megen Tid. Vi laa ved en af Molerne i den indre Havn, med Agterenden et godt Stykke fra Land: paa bagbords Side havde vi en russisk Orlogsmænd, rigget omtrent som vi selv, men iøvrigt den grimme sorte Jærnkasse, som tænkes kunde; den var kommet fra Vestindien.

Imedens vi laa der Side om Side udvikledes der en sand Kappelstrid under Sejlmanøvrer. Naar Russeren gjorde sine kulsværdede Sejl los vidste vi, at saa fik vi os ogsaa en Omgang i samme Retning, og det slog til mere end én Gang. Saa laa vi deroppe og skævede til Russerne for at se, hvem af os der fik Sejlene først beslaaet og kom ned, og uagtet de havde et Par Aars Øvelse, vi andre kun nogle Maaneder, tør man maaske uden for stor Selvbevidsthed notere, at vi kom ikke hver Gang sidst.

Smukt var der her inde i Havnen, men naar en Damper gik forbi og satte Vandet i Bevægelse, saa Mudderet paa Bunden kom op, fremkom der en rentud forpestet Stank som, i Forbindelse med den tvungne Mangel paa Spuling med frisk Søvand, som var tilvant, gjorde Opholdet om Bord mindre behageligt til Tider. Hver Morgen kom en Vandbaad paa Siden og saa svabredes der hist og her, — Havnevandet maatte absolut ikke bruges; men naar man først er vænnet at til vade barbenet om i Strømme af frisk Havvand hver Morgen og faa spulet ud tilgavns, forslaar saadan en Ferskvands Kattevask jo ikke meget.

I Middagstiden laa vi og lyttede til Mandolinkorene, som i Baade sværmede om Skibet og opfangede vore Mønter i opslaaede omvendte Paraplyer, — om Aftenen kiggede vi mest over mod Vesuv, hvis mørke Silhuet viste sig med en lang, gaffelformet Lavastrøm, hvis glødende Linjer stod skarpt mod Mørket, medens Ilden oppe i selve Krateret gav Genskin paa Undersiden af Skyerne, som hængte lavt derover. Det var vanskeligt at løsrive sig fra dette Natursceneri.

Da Landloven faldt nogle Dage senere, trak ogsaa en hel Del ud ad Vesuv og Pompei til, enkelte naaede helt op til Vesuvs Askekegle og kom om Bord med ødelagt Fodtøj, andre dyrkede Byens Seværdigheder, alle kom vi om Bord med Souvenirs en masse.

Naar undtages de før omtalte Gener ved selve Havnen var Opholdet ellers behageligt. Fra Konsulen var tilstillet Skibet Billetter til Akvariet og Museet paa Via Nazionale, og ingen forsømte vistnok at se paa Akvariets enestaaende Middelhavsfauna, hvor Repræsentanter for alle de mærkeligste Fisk, Krebs og Blæksprutter af fantastisk Ydre bevægede sig i store Bassiner som belystes stærkt fra forskellige Sider og lod alle Farver vise sig i fuldeste Pragt. Det myldrende Liv paa Gader og Stræder, navnlig Toledogaden og Kvarteret ved Santa Lucia, langs Havnen, hvor Fiskehandlerne falbød deres brogede og, for vore Øjne, ofte mærkelig udseende Fangst, fra smaa bitte Fisk til mægtige Blæksprutter, hvis lange Arme hængte som Guirlander udover de skraatstillede Bræddeflader, hvorpaa de var anbragt til Skue — dette Sydens brogede Virvar, som var saa forskelligt fra hvad vi havde set i Afrika og Grækenland, øvede sin Tiltrækning paa Landlovsgæsterne. Saa kom Afskedens Time, — den var bitter i mere end én Forstand! For os, som hørte til »Anker og Kæde«, og som med lange Jærnkroge havde at lempe den svære Ankerkætting, efterhaanden som den kom vandrende indad Klydset og gik over Spillet, vil de to slimede, mudrede Slinger, som her kom indenbords, medførende en infernalsk Stank, være et ubehageligt Minde. Udenbords øste Sprøjteslangerne Masser af Vand paa Kæderne for at befri dem for det værste, men Rensningen kunde ikke forhindre, at noget fulgte med indenbords. Hele Kæderummet blev desinficeret saa Skibet duftede som et Hospital. Det gjorde godt at komme ud; Portene stod aabne og Vinden blæste frisk ind. Ikke en Times Vej tilsøs blev der pebet til Rengøring, og et Øjeblik efter væltede det friske Søvand som et Foryngelsens Bad ud af Pumperne fra for til agter og alt blev »shipshape« igen indenbords. (Sluttet.)

E. W. MARSTON,
Arkitekt,
Værnepligtig 1898, Nr. 450,
6. Artilleribakke, Fyen

SKIBSLÆGEN.

Man tror, at en Doktor om Bord intet har at bestille; men heri tager man fejl. Han maa daglig høre paa mange Klager over Hoved- Ryg- Tand- og anden Pine, han maa selv tilberede en stor Del af Medicinen; han maa kunne skelne Skulkesyge fra virkelig Sygdom, og er han Skibslæge paa en Tur til Island, hvor der i Miles Omkreds ingen Doktor findes, saa faar han som Regel en stor, men ikke indbringende Praksis blandt Islænderne. Ogsaa blandt de værnepligtige om Bord har han ofte besynderlige Patienter.

Kender De ikke en Type paa Orlogsgæster, som har været borte fra Danmark i mange Herrens Aar. De er ofte fra en eller anden Afkrog i Landet og har tjent længe til Orlogs eller Koffardis i fremmede Lande. De er ofte smaa, ser ud som gamle Folk skønt unge af Aar. Ansigtet er fuldt af hvide Dun fortættende sig til lidt Over- og Hageskæg. Mundvigerne svømmer over af Skraatobakssaft, og i den korte Pibe smoker Cavendish'en. Naar Thomas i dette Øjeblik sejlede med en foragtelig Gunboat, han, der før var Kanonkommandør paa Battleship of U. S. A. »Massa-

chuset« 15000 Tons og med saa og saa mange »Guns«, saa var Aarsagen følgende:

Battleship »Massachusset« laa ved dansk Vestindien. Thomas var i Land og traf hurtigt en lille fordomsfri Pige fra Danmark. Thomas fik i hendes Selskab et af disse bløde Øjeblikke, som ellers foragtes af Mænd; han kom til at længes efter Ravnekrogen derhjemme, tog Afsked med Battleship »Massachusset«, drog over »Vandpytten« og hjem til Ravnekrogen.

Her vakte hans Fortællinger, fremmedartede Udseende og hans virkelige eller indbildte Dollars en vis Opsigt. Sladderer gik i hele Omegnen, og ad en eller anden Bagdør ætsede den sig ind i det stedlige Lægdskontor. Opgørelsen af et gammelt uafgjort Mellemværende mellem Thomas og Værnepligten resulterede i, at han blidt men bestemt, under en Cascade af amerikanske Eder og Ønsker om, at alle Battleship »Massachussets« Kanoner vilde pulverisere hele Herredskontoret og Byen med, blev han anbragt paa Fiskeriinspektionsskibet under Island.

Thomas var kun een Gang i Land i 8 Maaneder. Han

udtalte, at han godt vidste, at han kun een Gang kom i Land og saa aldrig mere; de danske Officerer havde ikke Battleship's Massachussets Storsyn paa en glad Mariner efter endt Landlov.

Thomas valgte et »godt Sted« at gaa i Land, han vidste jo, det blev sidste Gang.

Lidt hen paa Eftermiddagen gik Thomas for »smaa Sejl« op ad den lille islandske Bys Gader.

Men pludselig skete der noget. Begivenhedernes Række afløste hinanden saa hurtigt, at det var umuligt at give en detailleret Beskrivelse, men det var noget med Thomas og en ung Pige med tilhørende Kæreste; hvilken straks uden yderligere Præsentation endevendte Thomas og efter en grundig Bearbejdelse trillede ham ned ad en Fjældskrænt; han bragtes om Bord af tililende Kammerater.

Lægen maatte i Arbejde.

Kravebenet brækket paa 2 Steder. 2 Ribbensbrud. En Os af amerikanske Eder med Glimt fra Battleship »Massachussets« »guns« rettede mod hele Island med Bilande. Forbindingen revet op paany. Lagt paa igen. Morfinsaft. Dyb Søvn.

Næste Dag idømt følgende Straf:

Nægtelse af Landlov for Resten af Togtet.

»Jeg fik Ret«, sagde Thomas, »jeg kommer »only« i Land den ene Gang, men paa Battleship »Massachussets« bliver man ikke »punished« for saa lidt.

Lægens Lukaf laa i Styrbords Gang ligeoverfor Nedgangen til Maskinen.

Tæved laa Butleriet, hvor Skibets Bager og Smørstikker holdt til.

Af og til, og det var næsten altid i Lægens Middags-søvnstid, steg der et sort stort Hovede op gennem Lugen og drillede Smørstikkeren.

Det var Storrums-gasten, Smørstikkerens Fjende.

Hvorfra Fjendskabet egentlig stammede vides ikke, men det fortælles, at Storrums-gasten en Gang under et Opgør havde sagt til Smørstikkeren, at hele Skibet ikke kunde rumme alle de Bøger, der kunde skrives om alt det, Smørstikkeren ikke vidste. Det fandt Smørstikkeren krænkende; derfor antog han en kølig defensiv Holdning overfor Storrums-gastens Drillerier; samtidig pønsede han paa Hævn.

Og han hævnede sig.

Storrums-gasten var en Lækkermund og navnlig holdt han af frisk indfanget Fisk.

Naar han ikke rodede med Olie, Smørelse eller beskidt Tvist eller Officerernes Undertøj, som han »vaskede«, saa fiskede han. Hans Snøre hang saaledes, at den gik ned forbi Lugen, hvor Smørstikkeren stod.

Det varede lidt med Bid; i et passende Moment stak Smørstikkeren Armen ud og gav et Ryk i Snøren. Storrums-gasten halede til, men der var intet og Kødet var urørt. En lang Næse, en Ed og Snøren blev heven ud igen; det gik nogle Gange, men saa opdagede han den frygtelige Sammenhæng. Der skal ikke her paa dette Sted rippes op i alle Enkeltheder om hvad Storrums-gasten sagde til Smørstikkeren. Saa meget kan dog siges, at denne Tale ikke kunde indbindes og »med Tryghed lægges paa en ung Piges Konfirmationsbord«.

Men Lejligheden for Hoveren over Smørstikkeren lod ikke længe vente paa sig.

I Butleriet hang støttet af en Redekam og en Smørkniv Fotografiet af en ung Pige med sorte Øjne og vel buklet Haar.

Til hende havde Smørstikkeren under Arbejdets Gang mange og hede Øjekast.

Paa dette Punkt foragtede han næsten Storrums-gastens Drillerier.

Men længe kunde han i Køjen eller paa Gallionen (Skibets Ryge- Sove- og Diskussionsklub), falde hen og stirre fortabt ind i hendes smukke Øjne.

Saa en Dag kom den længe ventede Post om Bord.

Smørstikkeren fik Brev fra Kæresten. Storrums-gasten iagttog hans Minespil, da han modtog og læste Brevet, og efter hans vistnok sandfærdige Beretning skal Smørstikkeren straks have lignet »et nypoleret Krydshovede«, men eftersom han læste, gik han mere og mere »op i Limingen«.

Det var vist en »Afbrænding« mente Storrums-gasten og den Omstændighed, at Billedet derefter var fjærnet fra sin Plads mellem Redekammen og Smørkniven synes at give ham Ret i hans skarpsindige Slutning.

Næste Landlovsdag gik Smørstikkeren i Land, og mødte ikke om Bord med de andre i rette Tid.

Saa fandtes han i Land knuget sammen af Sorg og Spiritus — syg af Sodavand — thi paa den Plads var Spiritusudskænkning forbudt om Søndagen.

Han bragtes om Bord hæget om af Baadsmandens kærlige Hænder.

Men just som Fartøjet var ud for Lugen, hvor Smørstikkeren stod og cavendish'skede, fik Smørstikkeren en Paroxysme som udløste sig i en regulær Opkastning.

Den stærke Baadsmand tog ham i Nakken og holdt ham som en anden Hundehvalp ud over Lønningen, men da skete det, at hele hans Gebis baade »Over«- og »Under«-gik »i Ballen« paa 20 Favne Vand.

Et Hyl fra Storrums-gasten og Smørstikkerens Ansigt lignede en Oldings med indfaldende Læber.

Atter Arbejde. Udpumpning af Maven. Smørstikkeren maatte suge Mælk, Havresuppe... op af et Stykke Macaroni, som hurtigt blev for blødt og atter maatte skiftes. I Land og sjakre med en islandsk-amerikansk Tandlæge om et nyt Gebis. Indberetning om de nærmere Omstændigheder naturligvis »sub rosa«. Og saa siger man, at Lægen intet har at gøre.

Der er en grundig Forskel paa Havet i de arktiske og subarktiske Egne og paa Havet andet Steds.

Om Island f. Eks. er en Dags Sejlads fuld af Begivenheder for den, der har Øjet opladt og Sjælen stemt for Indtryk.

Der er Havets evige Bevægelse, Søernes evige Spil, baade hvad Form og Farve angaar. Her gaar en Hval i en rasende fart omgivet af næsvise Springere, som jage den tildøde, og om Stævnen tumler disse vimse Dyr; maaske tror de, at det er en kæmpe stor Hval.

Lommer, Alker og Søpappegøjer vugger paa Søerne og klunter henover Vandfladen. Her jager de store Rovmaager de andre Maager, til disse slipper Byttet, som saa gribes før det i Faldet naar Vandfladen.

Over de sortegraa Klipper bryder Dønningen, og i det fjærne glittrer Heklas' eller Oræfajøkulls snehvide Top.

Men efterhaanden bliver Skibets Bevægelser mindre, Klipperne i det fjærne bliver større og aabner sig. Vandet synes mere hjemligt, mindre rigt paa levende Væsener. Vi gaar ind i den lange islandske Fjord. Vandet er nu ganske roligt, det er »Damesejlads«. Man »ser paa Land«, ser paa de lave Bjerge, grønne forneden, rødligere til sorte mod Toppen. Hist og her nogle spredte Baier med det saftiggrønne Tun omkring. Ankeret falder. Vi er paa Plads.

En kvart Time efter ses et Par Mænd staa og betragte fra Land Skibet med Splitflaget, man ser dem forsvinde, komme igen og sætte en Baad i Vandet. Kort efter er de paa Prajehold, og Skibets kendte Mand Islænderen Matthias gaar til Lønningen. De spørger efter »Orlogslækner«. Saa og saa langt inde i Landet paa den og den Gaard i det og det Hrepp ligger en ung Pige, som har været syg i mange Aar; hun har sat sit Haab til »Orlogslæknen«, naar en Gang Skibet fandt ind paa den nærmeste ensomme Nordlandsfjord.

Lægen maa med. Baaden er halvt fuld af Vand, og man bliver enige om at tage Roret af og lægge det tværs over

Baaden. Der sidder Lægen med en Taske med de nødvendige Utensilier.

Man naar hurtigt Land, og Lægen bæres paa Ryggen ind. Her staar 3 à 4 islandske Heste.

Der tales om Folk, der kan have et gennemborende Blik og tage et »snap-shot« af ens Sjæls inderste Afkroge, men de Folk møder man ikke hver Dag. Men sæt Dem op paa en islandsk Hest, saa vil den før den kommer i Gang vende Hovedet om og se paa Dem; den Blanding af Tvivl om Rideevner, Parvenuforgt og almindelig Despekt er et uhyggeligt Punkt, som man kommer over ved at »go on« snarest muligt.

Man rider over Bjærgskraaninger ned paa den anden Side; her løber en lille, Flod man skal over. Føreren kender Vadestedet, der er lidt dybt, men man skal blot lægge Benene op foran paa Hesteryggen

For den der første Gang rider over en islandsk Ely gælder dette ene: se fremad og ikke ned i Vandet. Ser man paa den rindende Strøm faar man straks en Følelse af at skulle falde modsat Strømmens Vej; men det gaar over, man slipper helskindet i Land, kun med lidt iskoldt Jøkelvand i den ene Støvle.

Saa gaar Turen langs med Floden paa den anden Side, og man møder et Menneske, nej en Silhuet, nej en Støtte, der sidder ubevægelig paa Bredden i Olieøj og fisker. Et saa sjældent Syn som nogle islandske Ryttere med en uniformeret Gentleman ser han ikke efter, han *fisker*. Han er Englænder, maaske en gammel Globetrotter; her er han havnet og finder hver Sæson en Glæde og en Adspredelse som Paradishaven paa Ceylon og al Østens Herlighed ikke har kunnet skaffe ham. Vi naar til »Baien« og gaar ind ad »Døren«. Et forfærdet Hjemmefaar farer ud fra Mørket mellem vore Ben, og vi gaar op ad Hønsstigen til »Bodstofa«.

Bodstofa er som sædvanlig. Et uhøvlet Træbord under Gavlvinduet ind i Muren. Paa den ene Side Mændenes, paa den anden Side Kvindernes fælles store Soveseng.

Gudridr Sigfusdotter ligger her. Et dødblegt jordslaaet Ansigt, af og til med Feberglød. Har været syg i mange Aar, hostet, ogsaa spyttet Blod; kan ikke gaa mere; saa meget faar man at vide af den kendte Mand, som er fulgt med som Tolk. Enkelte andre legemlige Foreteelser hos en Kvinde særlig hvad angaar visse Stofskifteprodukter og deres prompte Udskillelse søger man først ved Tegn at anskueliggøre for en tilstedeværende Kvinde henne i Bodstofa's mørke Afkrog; men det gaar ikke. Matthias maa til og trods Anmodning om Discretion og Takt forstaar man dog saa meget af hans Spørgsmaal til den unge Pige om nævnte Stofskifteprodukter er baade ligefremme og drastiske. Hendes Svar og Minespil røber ingen Sky eller Undseelse. Hun har en vidt fremskreden Tuberculose, af den Slags, som vi Gudskelov ser faa eller ingen af her hjemme, saa vel i Lunge som Bendelø med store Sækningsabscesser.

Hendes Øjne hviler paa Lægen. Glimt af Haab om en Ungdom i Legemsvelvære og Sundhed som andre.

Lægen ser paa hende, og de sædvanlige trøstende Løgne og Forhaabninger, som gennem Matthias skal serveres hende, isner i Sjælen og snører Struben sammen. Med en Punktur, der viser formodet Materie og Ordination af lidt Medicin sluttet af.

Et Haandtryk og uforstaaelige Taksigelser og man tumler ned ad Trappen.

Samme Vej tilbage og om Bord igen.

Han hed — nej, nominæ usul odiosa —. Han var af en gammel berømt Slægt, en Slægt, hvis Medlemmer gør Indsats i Haandens og Aandens Verden, men hvis mest fortyndede Skud i fladhattet Apparition befolker vort Strøg og hvis Tilværelses Perpendikkel svinger mellem »Bohémeliv« og Galehusets bedste Pleje.

For et saadant Skud oprandt den første Pligt i dette Liv i Værnepligten.

Et Familieraad bestaaende af vore bedste Navne bestemte, at Vankomlingen skulde bevirkes sendt med Islandsskibet; saa var han saa rart af Vejen, og det var jo muligt, at den overordentlig vel tilmaalte Tid til Eftertanke kunde faa et Mandfolk ud af ham.

Paaskedag Anno 19— efter en afholdt Gudstjeneste stod Skibet ud i Sundet mod Island med Vankomlingen og mange andre om Bord. Hans Tilværelse blev en Kæde af Straffe og Tilrettevisninger.

Han befandt sig ilde i de »raa« Kammeraters Selskab. Baadsmanden, en af de rigtig gode gamle Baadsmænd, der var »kommen ind gennem Klydset«, og havde en Stemme der kunde høres i hver Krog af Skibet, fandt han ukultiveret. Baadsmandens saftige Sprog, der satte sine skønneste Blomster netop i Tiltale til ham, var ham en Vederstyggelighed.

Et Kulturmenneske midt paa det aabne Atlanterhav blandt »raa« Sømænd, ukultiverede Baadsmænd, utilnærmelige Officerer; — han kunde rase, han kunde knytte Hænderne og tudbrøle! — — Mor! — —

Det led hen paa Sommeren. Al Landlov var nægtet for et halvt Aar og nu sad den og den i København og nød Absinthen i støvleknirkende og kjoleraslende Omgivelser, det var utaaeligt.

Heldige Kammerater med een eller anden Skavank sendtes hjem; det var et Factum, og det gav Anledning til Eftertanke.

2 Dage efter meldte Vankomlingen sig til Lægen.

Nervetilfælde. Subjective Lysfænomener med Svimmelhed o. s. v. Ikke ilde valgt og vanskeligt at konstatere. Vankomlingen endevendtes; alle Organer underkastedes en omhyggelig Prøvelse og Undersøgelse; der fandtes intet som helst sygeligt; det var aabenbart Simulation.

Sammen med Apothekeren i Land bryggede Lægen en sølsom Drik, hvis væsentligste Ingredienser var de mest ildelugtende og ildesmagende Stoffer i den ganske Pharmacopie danica med samt Tillæg. Den døbtes »Mixture nervina« og signeredes 1 Theskef. 3 G. dgl. Straks efter 1ste Theskef. erklærede Vankomlingen snedigt, at han saa udmærket godt selv kunde administrere Doseringen.

Det var jo saa megen Ulejlighed for Lægen o. s. v.

Lægens rørende Omhu for Patienten forbød ham at lade andre end ham selv administrere Flasken.

Dagen efter klagedes der højlydt fra Baksammeraterne over, at Vankomlingen lugtede rædsomt ud af Halsen vistnok af Hvidløg. En Dag, da der var lidt høj Sø, »glemte« han Medicinen; det belønnedes med dobbelt Dosis.

Sammenhængen mellem Sygdommen og Medicinen begyndte nu at gaa op for Kammeraterne, og særlig Baadsmanden var modbydelig i sin Omhu for at han endelig huskede Medicinen, og Baadsmanden studerede næsten daglig hans Minespil, naar han, efter at have medicineret, gik ud fra Sygelukafet; det var næsten lige saa fælt som Medicinen.

I Løbet af ganske kort Tid protesterede Kammeraterne energisk mod at spise med ham, og han selv erklærede, at nu havde Medicinen hjulpet saa udmærket, at han vist ikke behøvede den længere, men Lægen erklærede, at før alt var forsvunden, holdt vi ikke op.

Situationen var nu uudholdelig.

Saa en Dag gik da den store Mands Ætling sin tunge Gang; det var daarligt Vejr, Søsnyen ulmede i Kroppen, og han gik til den 3^{dje} Theskefuld. Da han kom ind bad han om at være fri. »Ikke for De er rask«, svarede Lægen.

Da saa man i det tykke Hovede Fortvivlelsens Dønning gaa mod Overvejelsens Kyst. En graadtung Stemning hang over Personen, og pludselig brølede han i en Taarekascade:

»Jaj ska' aldrig semmelere mere«!

Det Udbrud i noget omredigeret Skikkelse førtes til Bogs, og han var fri.

FREGATTEN SJÆLLANDS TOGT TIL SUEZKANALENS AABNING 1869

En Dag i September 1869 mødte ca. 500 unge Mænd om Bord i Logiskibet *Dronning Marie* for der at paa-begynde Aftjening af vor Værnepligt. Af civile Stillinger var der alle mulige Slags: Haandværkere, Fiskere, halv- og helbefarne Søfolk, ja endog Akademikere. Det skulde synes vanskeligt at faa en saadan Forsamling rystet sammen, men det gik hurtigere end man skulde tro, for saasnart vi havde faaet det salte Kød og Huen med Kokarden, var Standsforskellen som blæst bort, og det gik pr. Du, og søbende 5 Mand af en Bakke, som om man slet ikke havde kendt til andet.

Vi lærte hurtigt at lystre vore forresten elskværdige Befalingsmænd, og vi lærte i de ca. 4 Uger vi opholdt os paa Logiskibet, at den, der gjorde sin Tjeneste med Liv og Lyst, kom langt lettere over den uvante Gerning, end de modvillige, og jeg erindrer, at de af vore Skolebefalingsmænd, som ikke brugte Grovheder eller strenge Kommandoer, men æggede vor Æresfølelse, kom længst med deres Folk, de fik os til at kappes saavel ved Gymnastik som Eksercits, særlig erindrer jeg her Kanoneksercitsen, naar Kanoerne skulde surres i faste Taljer.

Om Bord i Logiskibet var der ikke Plads for Hængehoveder; de Timer vi maatte blive der uden for vor Tjenestetid, tilbragtes med Sang, Musik, Dans og Gavtyvestreger, de sidste som Regel ret harmløse.

Landloven fra Lørdag til Mandag var jo særlig eftersøgt, mange Løgne og Fortællinger blev anvendt for at blødgøre Næstkommanderende, man skulde tro, at de fleste af Besætningens Familier i disse 4 Uger havde Baredaab, Bryllupper eller Dødsfald, jeg kan endnu se det lune Smil, som Premierløjtnanten viste en Lørdag, idet han gjorde den Bemærkning, at saa mange Løgne havde han endnu aldrig før hørt paa én Dag.

Han kendte forøvrigt sine Pappenheimere godt nok og vidste, hvem han kunde betone den lange Landlov.

Jeg havde før min Tjenestetid tilbragt tre Aar i Kiel hos Firmaet Schwefel Hovald, der dengang havde alt Maskinreparationsarbejdet i den lille tyske Marine, som var stationeret der, og jeg havde af den Grund mest Lyst til at aftjene min Værnepligt paa Holmens Værksteder og var ogsaa udtaget hertil.

Aftenen før Mandskabet skulde afgives til Fregatten Sjælland, manglede der i det Antal, der skulde afgives, endnu 4 Mand. Jeg blev udtaget og kunde have kommet om Bord som Skriver, men valgte at gøre Tjeneste i Maskinen som Fyrbøder, det fortrød jeg naturligvis, saa snart jeg kom om Bord, men har senere i min private Gerning kun haft Grund til at være glad for den Lære, jeg gennemgik der, den har kun gavnet mig.

Om Bord i Sjælland fik Tonen en anden Lyd, thi medens vi paa Logiskibet blev tiltalt med De, hed det her Du, og med dette Du fulgte der som oftest lange Ramser, som de fleste af os hidtil var helt ukendt med, ja Skibssergenten, som forresten, trods hans bistre Maade at være paa, var en meget elskværdig Mand, havde forsynet sig med en Tovende, som han ikke undlod at bruge, særlig paa dem, som kom sidst op med Køjerne.

Lad mig sige det med det samme, naar man havde vænnet sig til at blive kaldt Du med de dertil hørende Friheder, som Befalingsmændene kunde tage sig, og man forresten gjorde sin Tjeneste med Villighed, saa var Befalingsmændene i det hele ret omgængelige.

Vi i Maskinen blev tiltalt med De og havde i alle Retninger Foresatte, som behandlede os humant og tillige sørgede for os, saa godt de formaede. Vi havde paa Udrejsen en streng Tjeneste, da vi næsten hele Tiden gik for Damp; paa vore Frivagter maatte vi, naar disse ikke indtraf om Natten, hvor vi kunde faa Køjerne, tage den nødvendige Søvn paa Banjerdækket, men dette lykkedes heller ikke altid.

Paa Udturen over Nordsøen, hvor vi tilbragte ca. 8 Dage, havde vi tre Nætter ingen Køjer nede, var altsaa i flere Døgn ikke af Klæderne, en streng Tjeneste og ingen ordentlig Søvn. Kosten var i disse Døgn særlig sløj. Forplejningen om Bord var i det hele taget sløj, ikke fordi den medbragte Proviant var daarlig, nej, det laa i Spisesedlen og Tillavningen; særlig den sidste, den var rent ud sagt slet. Jeg vil tro, at der med de Raamaterialier, der fandtes, kunde være gjort meget mere for Mandskabet med Hensyn til Bespisningen.

Jeg kan endnu efter saa mange Aars Forløb ikke lade være med at sige, at Kokken var et fordrukket Svin, som forøvrigt ogsaa, men alt for sent, blev sat fra Bestillingen. Hans Medhjælpere var Straffegasterne, og hvad de præstereede i Retning af *Renlighed*, behøver jeg vel neppe at fortælle forhenværende Marinesoldater.

Den nye Kok, en helbefaren Matros af Mandskabet, gjorde sit bedste, men Reglementet foreskrev Retterne, og de maatte ikke forandres.

Vor Ugemenu, naar vi var i Søen, var 4 Dage Ærter og Flæsk, under den nye Kok var det Herremiddag, dernæst en Dag Grød og Klipfisk, en Dag Sveskesuppe og salt Kød og dertil undertiden tørret Grønkaal, hver for sig kun spiselig, naar man absolut ikke havde andet. Jeg undtager dog Sveskesuppen. Søndag fik vi fersk Suppe og Kød eller Konserver.

Fregatten skulde til Port Said for at repræsentere Danmark ved Suez-Kanalens Aabning.

Da vi laa ude paa Københavns Red fik hver Mand Ordre til at være i Besiddelse af saa og saa meget Tøj.

Paa Batteridækket var etableret 8 af Grønnegades Hosekræmmere, og der kunde vi købe det fornødne. Ved at opgive vort Nr. blev det betalt af Skibets Kasse, og siden aftrukket ved Afmønstringen; ganske vist kunde vi delvis aflevere noget af det købte igen.

Vi afgik saa fra København, men kom ikke langt, vi løb nemlig paa Grund, hvor nu Middelgrundsfortet er, der sad vi fast, og efter at være kommet los, maatte Fregatten i Tørdok for at repareres, det tog 3 Dage.

Paa Udturen, som nu skulde forceres, havde vi et nødvendigt Ophold i Aalebæksbugten for at Tømmermændene kunde tætte Stævnen udenbords.

Efter en haard Rejse over Nordsøen løb vi ind i Plymouth og fik et stort Antal engelske Tømmermænd om Bord. De kalfatrede Dækket, der var blevet utæt, fordi Fregatten havde været i Tørdok med Kanonerne om Bord.

Efter en hurtig Rejse over den spanske Sø, havnede vi i Cadiz og fik en Mængde let spansk Vin om Bord; Mandskabet fik saa Kl. 8 Morgen og Kl. 1 en halv Pægl Vin istedet for Øl.

Denne Fordeling gik for sig paa følgende Maade: Paa hver Side af Dækket var placeret en aaben Halvtønde med den nødvendige Vin. En Kadetunderofficer, en Skriver og en Smørstikker, sidstnævnte helst med en stor Tommelfinger, foretog Uddelingen.

Nu mødte Kongens og Dronningens Kvarter, to og to i Rad og modtog hver sin halve Pægl at nyde paa Stedet, og saa gjaldt det for Smørstikkeren om at sætte Tommelfingeren rigtig dybt i Pæglemaalet for at drive saa megen Vædske ud som muligt.

Da Tiden var bleven knap, gik det fra Cadiz for fuld Kraft til Port Said, som vi naaede i rette Tid, — saa vidt jeg erindrer Dagen før Aabningshøjtidelighederne begyndte.

Jeg skal ikke opholde mig ved dette Skuespil, det er der skrevet tilstrækkeligt om, og forresten flk Marineerne om Bord heller ikke meget at se, vi maatte ikke komme med Hovedet op over Rælingen, undtagen naar der skulde mandes Ræer og raabes Hurra; Mandskabet var næsten daglig klædt i hvidt.

Vi havde det herligste Vejr; var ogsaa et Par Gange i Land i denne i alle Retninger svinske By.

Aftenen tilbragtes paa en fornøjelig Maade, thi foruden et godt Musikkorps havde vi en godt sammensungen Dobbeltkvartet, som hver Aften forlystede os.

Tæt ved Sjælland laa en hollandsk og en tysk Fregat, og om det nu var efter Aftale, ved jeg ikke, men disse tre Skibes Musikkorps afvekslede med hinanden. Det gik godt i nogle Aftener, men da var Hollænderen saa takløs at spille »Düppeler Sturm-march« og saa var Freden forbi. Vi peb og skraalte det bedste vi kunde, saa blev vi fornuftigvis pebet ned. Fra Port Said gik vi over Alexandria til Piræus, hvor vi tilbragte 6 Uger, for Dæksmandskabets Vedkommende med megen Eksercits og rigelig Landlov. Vi havde ofte Besøg af Kong Georg, paa hvem man kunde se, at han nød sine gamle Kammeraters Nærværelse. Under vort Ophold i Piræus faldt Julen; mange havde lidt Hjemve, men den blev som blæst bort, da Malerinden Fru Jerichau Juleaftens Dag kom om Bord med Juletræ og Appelsiner til Mandskabet.

Det var elskværdigt tænkt og gjort af hende.

Fra Piræus gjorde vi et Par Smaature i de græske Farvande; paa en Ankerplads traf vi den svenske Fregat Vanadis, endnu i fuld Julepynt.

Da det var en Søndag, erholdt nogle af os Tilladelse til et Besøg om Bord i dette Skib.

Vi blev elskværdigt modtagne og behandlede af Svenskerne, for os var det en lille Afveksling i det daglige.

Om vore Besøg paa Hjemturen i la Valetta, Messina, Neapel, Toulon og Gibraltar skal jeg ikke fortælle, kun at vi over alt maatte passe os selv. I Neapel paadrog et Par stakkels Marinere sig til alles Beklagelse den uhyggelige Straf af 27 Slag Tamp, fordi de i en Knejspe var blevet indelukkede, saa de kom forsent og havde mistet Stortøjerne.

Den samme Straf — men tre Gange 27 Slag — blev senere givet en Mand, og den var ham vel undt, da han stjal fra sine Kammerater og var en brutal Fyr.

Hjemturen fra Gibraltar over den spanske Sø gik ikke saa glat, især laa vi længe, inden vi kunde komme Kanaalen ind.

Jeg husker, at vi en Søndag efter afholdt Gudstjeneste endelig naaede nogenlunde smult Vand, det var, som om Gudstjenesten bidrog til at Vejret bedagede sig, i hvert Tilfælde var det en af de Gudstjenester, som man ikke let glemmer.

Hjem over Nordsøen var det saa glat Vand som Øresundet paa en stille Sommerdag.

Da vi nærmede os København i Marts Maaned, var Sundet tillagt med saa stærk Is, at besøgende spadserede ud til vor Ankerplads, omtrent ved Tre Kroner.

Resten er hurtigt fortalt. Efter at have haft Admiralen om Bord lagde vi ind i Flaadens Leje, aftaklede Fregatten, strøg Kommando og tog Afsked med Kammeraterne for i de fleste Tilfælde aldrig at se dem igen.

Jeg siger Marineforeningen Tak, fordi den har ført mig sammen med nogle af de faa, som endnu er i Live fra den Tid.

Straks efter min Hjemkomst var jeg nu ikke saa begejstret for denne Tur, som jeg nu er, Aarene har jo lært mig at se mildere paa mange Ting, som dengang efter min og mange andres Mening ikke var andet end gammel Slendrian og Uskik fra længst forsvunden Tid.

Kunde man nu tænke sig Hosekræmmere komme om Bord for at ekvipere Mandskabet. Følgerne af denne Paaklædningsmaade var først, at Mandskabet ikke fik Værdi for Pengene, og dernæst at alle mulige Kvaliteter og efter Skjorternes Vask alle mulige Farver var repræsenteret.

Da vi første Gang havde Landlov, det var i Port Said, var vi ikke smukke at se; for det første havde vi endnu ikke lært at vaske, derfor var Tøjet krøllet og — paa Grund af de forskellige Leverandører — skinnede det efter Vasken i alle Regnbuens Farver, dertil kom, at vi endnu ikke havde lært at ro den store Barkas.

Publikum i Land modtog os med Grin og med Udraab, der i mine Øren lød som Kamel. Naturligvis er i Nutiden saadanne Ting rettede, ogsaa er Kosten vel sagtens bedre end dengang.

Vi fik rigelig Landlov, det vil sige ofte, men altid for kort, det vil man kunne se af, at uagtet vi laa 6 Uger i Piræus og 14 Dage i Neapel, saa havde kun en Brøkdel af Mandskabet set Akropolis eller været ved Vesuvus Fod. Forhaabentlig tager man nu mere Hensyn til Besætningen; det koster jo ikke Staten det ringeste, og gør de unge Mennesker, som ved saadanne Lejligheder faar noget at se og lære, til nyttigere Borgere i Staten.

Til Slut tror jeg at turde sige, at Mandskabet om Bord i Fregatten Sjælland var stolte over deres Skib og gamle Dannebrog, og at vi var af den Mening, at der ikke var nogen Fregat ved Samlingen i Port Said, som i Rejsning, Flag og alt kunde maale sig med vort Skib.

Ligeledes tror jeg at turde paastaa, at Mandskabet overalt ved Landlov ikke har givet den fremmede Befolkning nogen Grund til Klage.

Skulde disse Linjer komme nogen af Fregatten Sjællands Mandskab fra 1869 for Øje, saa beder jeg dem om, enten at skrive mig til, ringe mig op eller besøge mig, det kunde være morsomt at opfriske Erindringerne.

København 1914

C. F. KIEHN,
Gl. Kongevej 1 C
Nr. 403 Fregatten Sjælland 1869

FLAADENS BEVÆGELSER M. M.

Den 15de Juni højeste Torpedobaadsflotillen Kommando med Kaptajn *da Cunha Sotto Maior* som Flotillechef. Flotillen bestaar i Aar af 9 fuldt ud moderne Torpedobaade, hvoraf de 6 (*Vindhunden, Tumleren, Spækhuggeren, Søridderen, Søulven* og *Flyvefisken*) har et Deplacement paa mellem 250 og 300 Tons, medens de 3 *Hvalrossen, Delfinen* og *Sværdfisken* deplacere ca. 180 Tons. Baadernes Fart er fra 26—28 Knob. Cheferne er i Aar Kaptajnerne *Haack, Bojesen, Topsøe-Jensen, Broberg* og *Trap* og Premierløjtnanterne *Mourier, Trolle, H. Hansen* og *Ipsen*. Flotillen opholder sig i de danske Farvande indtil den i Midten af Juli indgaar i Eskadren.

Kystforsvarsskibet *Herluf Trolle*, Kommandør *Konow*, og *Peder Skram*, Kommandør *Carstensen*, afgik den 23de Juni fra København for at aflægge nogle Dages Besøg i henholdsvis Newcastle og Kalmar.

Krydseren *Heimdal*, Kommandør *Kjær*, der er paa Togt med Kadetter, har i Juni haft Station i danske Farvande og har bl. a. været Dommerskib ved den store Kapsejlad, som Kongelig dansk

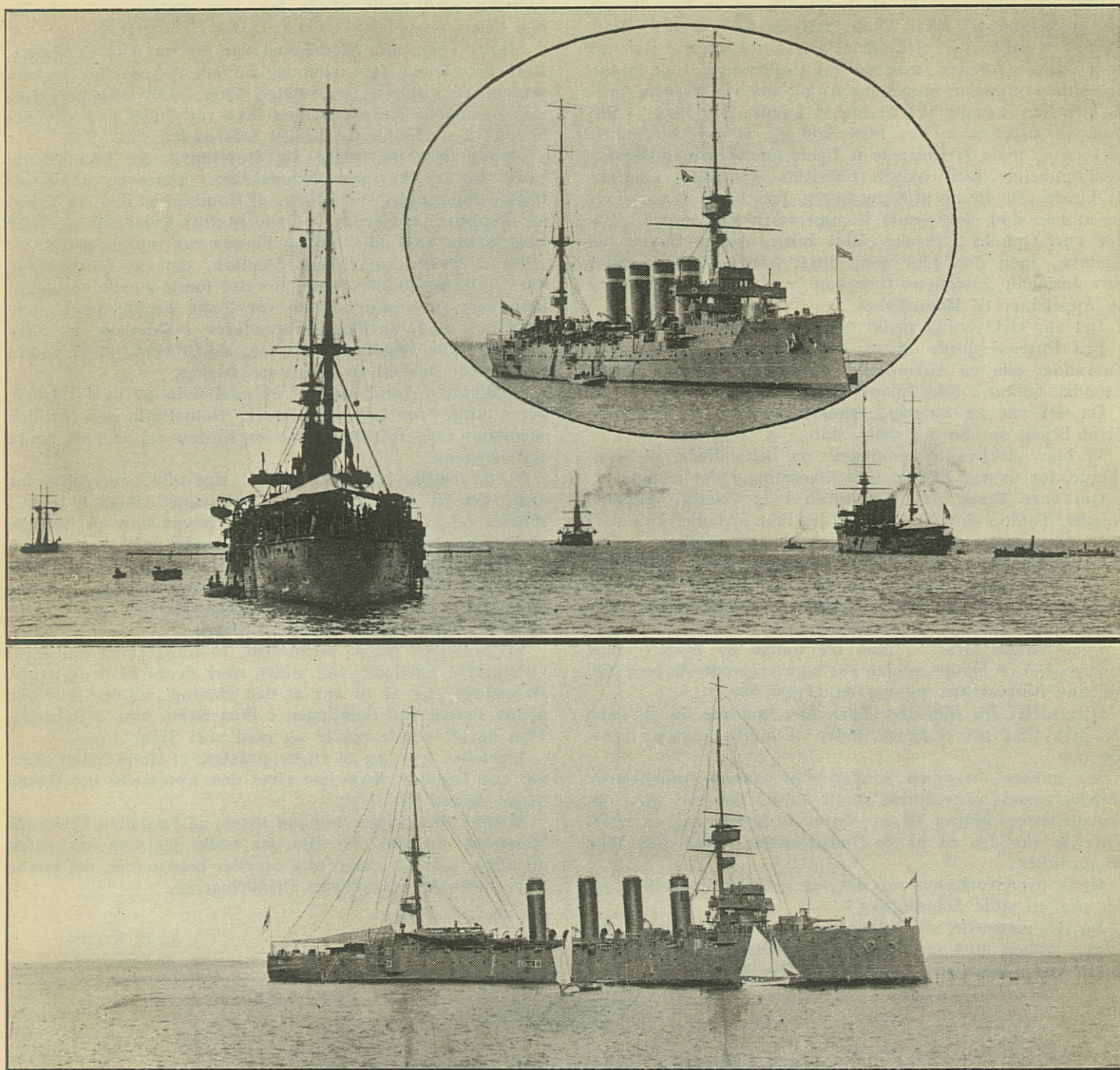
Yachtklub har afholdt ved Nykøbing. Krydserens Fartøjer deltog i et særligt Løb i Kapsejlad. Omkring 1ste Juli er *Heimdal* afgaaet til Dortmund, hvorfra Togtet gaar videre til Gibraltar og Malaga. Paa Hjemvejen anløbes Greenoch og efter et Inspektions-togt ved Færøerne vender Kadetskibet i Midten af August tilbage til de danske Farvande.

Skonnerten *Ingolf*, Kaptajn *Amdrup*, der er Øvelsesskib for Konstabelelever, er i Begyndelsen af Juni afgaaet til de danske Kolonier i Grønland og har undervejs anløbet Reykjavik.

Undervandsbaaden *Nymfen*, der er den 6te Undervandsbaad af Whitehead-Typen, kunde i Slutningen af Juni paabegynde de kontraktmæssige Prøver. Til at foretage Prøverne er der nedsat en Kommission, bestaaende af Kaptajn *Rechnitzer*, Overelektroingeniør *Schledermann* og Værftsingeniør *I. A. Christensen*. Naar Prøverne er afsluttede indgaar *Nymfen* i Undervandsbaadsflotillen med Kaptajn *Clausen* som Chef.

DEN ENGELSKE ESKADRE

SOM I FØRRIGE UGE ANKREDE OP PAA KØBENHAVNS RED

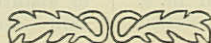
Den engelske Krydsereskadre, som i forrige Uge ankom til København under Kommando af Admiral *William C. Pakenham*, bestaar af Panserkrydserne *Antrim*, *Argyll*, *Devonshire* og *Roxburgh*.

Skibene, der hører til 3dje Krydsereskadre (home fleet), er byggede i Aarene 1903 og 1904 og er 137 m lange, 21 m brede med et Dybgaende paa 8 m og et Deplacement paa ca. 11 000 Tons. De er armerede med hurtigskydende Skyts, idet der findes 4 Stk. 19 cm Kanoner og 6 Stk. 15 cm Kanoner anbragte i Taarne saaledes at den stærkeste Armering findes i Skibenes Forstævne og i Bredsiderne. Desuden har de 20 Stk. 47 mm P. K. (Anti-torpedobaadsskyts), som kan anvendes til Afværgelse af Torpedobaads- og Undervandsbaadsangreb. Fra Forstævnene

kan der udskydes 45 cm Torpedoer fra 2 Torpedoudskydningsapparater. I Maskinerne udvikles en Maskinkraft paa ca. 22 000 H. K.; men Skibene kan da ogsaa præstere en Fuldkraftsfart paa ca. 23 Sømile i Timen. Alle de vigtigste saarbare Dele i Skibene er beskyttede med Panser, saaledes hele Skibets Længde i Vandlinjen, hvor Maskiner, Kedler, Krudtmagasin, Patronmagasin etc. findes, endvidere Kanontaarnene og Kommandotaarnene; og Panseret har paa de vigtigste Steder indtil 152 mm Tykkelse.

Besætningen i hvert Skib er ca. 655 Mand og bestaar foruden af Befalingsmændene — Officerer og Underofficerer — udelukkende af hvervede Folk, der — som overalt i den engelske Marine og Hær — tjener et vist Antal Aar.

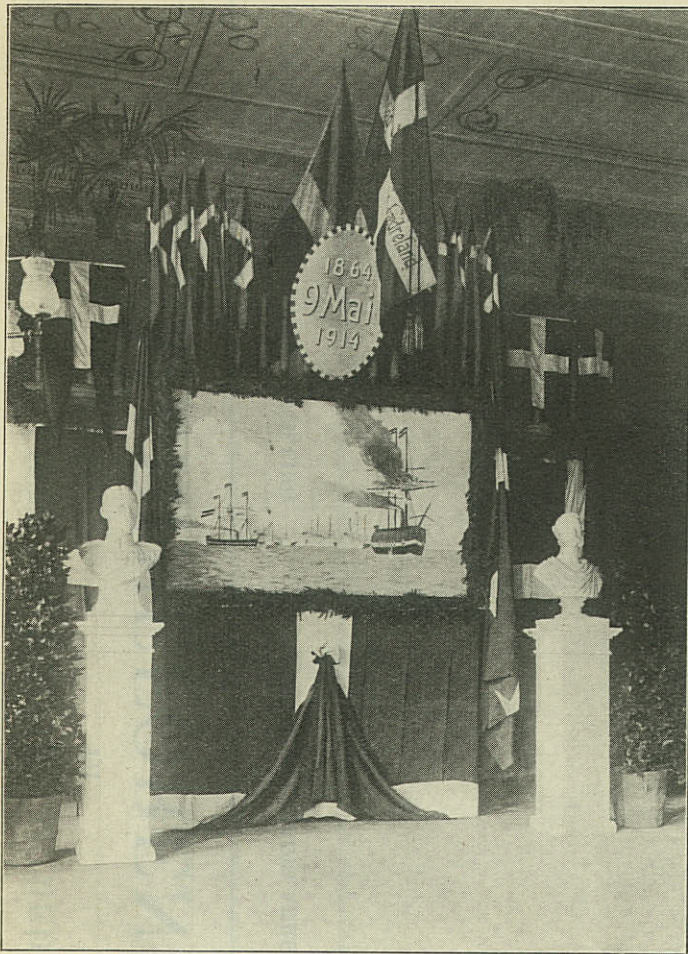
P

MARINEFORENINGEN

HELGOLANDSFESTEN

I mange af Provinsbyerne mindedes Helgolandsdagen. I Aalborg afholdtes i Forsvarsbrødrenes Forening en meget stilfuld og vellykket

Fest. Som ovenstaaende Billede viser, var Festsalen særdeles smukt dekoreret, og der herskede under hele Festen den fortrinligste Stemning.

I det sidst udkomne Nummer af vort Medlemsblad omtalte vi Festlighederne i Anledning af 50 Aarsdagen for Kampen ved Helgoland, særlig blev Festen i Juelsminde nøje fortalt, hvorimod vi, grundet paa Pladsmangel, kun i ganske løse Rids skrev om vor store Fest her i København i Odd Fellow Palæet, men da det sikkert vil glæde mange, baade dem, der deltog i Festen og dem, der hjalp os med deres Snilde og Arbejde til at gøre denne tre Dages Fest saa smuk, højtidelig og minderig saa muligt, at vi ud over det, der allerede i forrige Artikel er bleven nævnt, forsøger paa at trække nogle Enheltheder og Navne frem, saaledes at det kan blive os som deltog i Festen en Glæde at mindes Dagen, og for kommende Slægter interessant at læse om, hvorledes vi fejrede 50 Aarsdagen for Kampen ved Helgoland. For at Festen kunde komme i Stand nedsattes allerede i Februar Maaned en Komité bestaaende af et Par og tyve Herrer, Medlemmer fra de tre Foreninger, »Marineforeningen« »Søofficersforeningen« samt Søunderofficersforeningen »Ørnen« for at planlægge selve Festen; der blev dannet en Mængde Underudvalg, som saa hver for sig havde deres specielle Arbejde. Torsdag den 7de Maj Kl. 6 om Morgenen rykkede samtlige Komitéer ind i Odd Fellow Palæet for sammen med en stor Stab af villige Hænder at skabe alt saa smukt og højtideligt saa muligt, hvilket ogsaa til fulde lykkedes. Den store Sal var pragtfuld dekoreret med Masser af Flag, Vimpler, Vaabendekorationer samt en Mængde grønne Planter og Træer, selve Scenen var fuldstændig ombygget for at kunne rumme en Mængde Assisterende som optraadte i Tableauerne, disse var med megen Dygtighed sat i Scene af Tegneren Axel Thiess. Dekorationerne var maalede af Theatremalerne Carl Lund & Schou, det første Tableau viste Sømandenes Afsked i Nyboder. Andet Tableau viste Fregatterne »Niels Juel« og »Jylland« samt Korvetten »Heimdal« som

Natten før Slaget ved Helgoland stævner Syd paa. Selve dette Tableau var meget virkningsfuldt, idet man saa Skibenes Sidelanter tændte, og Maanen, der kastede sit Skær over det stille Hav. I Forgrunden af dette Tableau saa man en gammel Skipper og hans Dreng som fra deres Baad jagttog de tre Krigsskibe. Tredie Tableau viste Kampen nede paa Jyllands Batteri. Det fjerde Tableau viste Admiral Suenson staaende paa Kommandobroen idet han jagttog, at det østrigske Flagskib »Schwarzenberg« var kommet i Brand.

Endvidere fandtes i den store Sal to smukke Boder, hvorfra der forhandlede Chocolate og Blomster.

Den lille Sal var fuldstændig ombygget, den forestillede Banjerne paa et Krigsskib; endvidere var der paa den store Trappe rejst en Mængde Boder, hvori der forhandlede Mindeplatter, Emblemer, Postkort, Mindeblade o. s. v. I Riddersalen var der arrangeret en smuk Udstilling af Skibsmodeller; fra de gamle Sejlfregatter til de nyeste Skibstyper, gamle Vaaben, Malerier m. m.

Ude i Gaarden foran Palæet var rejst en Brigmast med beslaaede Sejl, foran denne var opstillet en af de gamle Kanoner fra Fregatten »Jylland og det hele virkede meget dekorativt.

Efter selve Aabningshøjtideligheden den 8de Maj, som vi i vort forrige Nummer har beskrevet, aabnedes Palæets Døre Kl. 4 for Publikum, og Forlystelserne begyndte. Blandt de Assisterende, som særligt gjorde deres til at underholde Publikum maa nævnes: Kanoner Bachmann og Kanoner Landsvig som til Harmonika-Akkompagnement sang gamle og nye Sømandsviser samt »Snittekasse« — et Marineudtryk for et Orkester med Kor. Dette Kor gjorde saa stor Lykke, at den lille Sal til Tider var overfyldt. Paa Koncertribunen i den store Sal blev Underholdningen besørgt af Fru Helga Keller Lohse med sit store Kor bestaaende af 34 smukke unge Damer, som sang store Korværker, hvoraf maa nævnes »Den flyvende Hollænder« med kgl. Operasangerinde Frk. Nørregaard Hansen og Fru Leth Rasmussen som Solister.

Endvidere var der fortrinlig Solistassistance af følgende: Hr. Skuespiller Olaf Fønss, kgl. Operasanger Albert Høeberg, kgl. Operasanger Lauritz Melchior, Skuespillerinde Ellen Holm, Skuespiller Hr. Direktør Holger Rasmussen, Fru J. Rosenberg, Hr. Sofus Erharter, Frk. Helga Thiss, Frk. Ulla Koppel, Violinist Hr. Micha Petersen samt Pianisten Hr. Edward Borregaard og Pianistinde Fru Christine Orht. Endvidere var der udmærket Hjælp i alle Salgsboderne af en Mængde nydelige unge Damer med Premierløjtnant Høyers elskværdige Hustru i Spidsen. Søspejderkorpsct, hvis raske Gutter Premierløjtnant Højer beredvillig havde stillet til Komitéens Tjeneste gjorde god Nytte som Vagtposter og lignende. Iøvrigt forløb denne store 3 Dags Fest i alle Maader paa en smuk og værdig Maade og rummer mange uforglemmelige Minder for alle dem, der deltog og ikke mindst for de gamle Veteraner.

Som det vil være Medlemmerne bekendt, har Marineforeningen bl. a. sat sig den Opgave at søge udvirket Tilladelse til at føre Splitflag med Foreningseblemet i det ene Felt. Sagen er nu saa vidt fremmet, at Lokalforeningernes Bestyrelser i en nær Fremtid vil modtage Meddelelse om Flagets Størrelse, dets tilladte Anvendelse m. m.

Torsdag den 23de April Kl. 8 Em. afholdt Marineforeningen sin ordinære Generalforsamling i København, hvor foruden stedlige Medlemmer ogsaa Repræsentanter fra Kredsen og de forskellige Dele af Landet havde indfundet sig.

Efter at Formanden havde budt Velkommen, valgtes Hr. Overretssagfører Schoustrup til Dirigent.

Aarsberetningen aflagdes af Sekretæren Kaptajn Ewald, der konstaterede en glædelig Fremgang paa alle Omraader lige siden Foreningens Stiftelse. Medlemsantallet var vokset til 2047. Meddelelserne vandt almindeligt Bifald.

Regnskabet, som tidligere har været offentliggjort her i Bladet, godkendtes enstemmigt.

De ved Lodtrækning afgangede Medlemmer af Hovedbestyrelsen, Fabrikant C. C. Jensen, Papirhandler K. L. E. Jensen, Kammerjunker Mallhe-Bruun og Ingeniør Tuxen, genvælgtes enstemmigt. Den endnu ledige Plads i Bestyrelsen agtedes senere besat med et Medlem fra Provinsen, helst fra Jylland.

Revisor, Hr. Handelsrejsende E. Bjørn, havde bedt sig fritaget for sit Hverv; i hans Sted valgtes Hr. Malermester Møller.

Ved en foregaaende Generalforsamling var der nedsat et Udvalg til Affattelse af de endelige Love. Til Hjælp ved dette Arbejde var der indkommet værdifulde Bidrag fra Lokalkredse og enkelte Medlemmer. Det foreliggende Lovforslag drøftedes og diskuteredes omhyggeligt af Forsamlingen, som sluttelig gav det Lovkraft efter ganske faa Ændringer.

Omtrent Kl. 10¹/₂ hævdes Generalforsamlingen, men de fleste af Medlemmerne forblev sammen ved et Aftensbord, hvor der holdtes forskellige Taler.

LISTE UDSENDT FRA:

LISTE TIL TEGNING AF MEDLEMMER

AARSKONTINGENT 3 KR.

NAVN

TIL

LIVSVARIGE MEDLEMMER

100 KR.

ADRESSE

INDSKUD 1 KR. 50 ØRE

MARINEFORENINGEN

NAVN	STILLING	FULDSTÆNDIG ADRESSE	VÆRNEPLIGTIG AARGANG	EKSTRAORDNÆRT MEDLEM? ORDINÆRT MEDLEM? LIVSVARIGT MEDLEM?